

BOSHLANG'ICH SINFLARDA MATEMATIKA FANINING AHAMIYATI

Sh.I.Nurmatova-Andijon davlat pedagogika insituti

Boshlang'ich ta'lim kafedrası o'qituvchisi

Avazova Mubina Muzaffarjon qizi-Andijon davlat pedagogika insitti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabasi

@mamajonovmusajon39@gmail.com

Kalit so'zlar: Matematika, boshlang'ich sinf, mantiqiy fikrlash, hisoblash ko'nikmalari, arifmetika, amaliy tafakkur, muammolarni tahlil qilish, mustaqil fikrlash, intellektual rivojlanish, ta'lim bosqichi

ANNOTATSIYA

Boshlang'ich sinflarda matematika fani o'quvchilarning mantiqiy fikrlash, hisoblash ko'nikmalari va amaliy tafakkurini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu fan bolalarda raqamlar bilan ishlash, oddiy arifmetik amallarni bajarish va kundalik hayotiy vaziyatlarda hisob-kitob qilish qobiliyatini shakllantiradi.

Shuningdek, matematika fanini o'rganish orqali bolalar mustaqil fikrlash, muammolarni tahlil qilish va mantiqiy xulosalar chiqarish malakasiga ega bo'ladilar. Boshlang'ich ta'lim bosqichida matematika o'quvchilarning intellektual rivojlanishi, diqqat-e'tiborini oshirishi va kelajakdagi fanlar bilan bog'liq ko'nikmalarini mustahkamlashi bilan ajralib turadi.

Ключевые слова: Математика, Начальная школа, Логическое мышление, Вычислительные навыки, Арифметика, Практическое мышление, Анализ проблем, Самостоятельное мышление, Интеллектуальное развитие, Образовательный этап.

АННОТАЦИЯ

Математика в начальной школе важна для развития логического мышления, вычислительных навыков и практического мышления учащихся.

Этот предмет формирует у детей умение работать с числами, выполнять простые арифметические действия и производить вычисления в повседневных жизненных ситуациях.

Кроме того, изучая математику, дети приобретают навыки самостоятельного мышления, анализа проблем и логических выводов. Математика на начальном этапе образования характеризуется повышением интеллектуального развития учащихся, внимания и укреплением их навыков, связанных с будущими предметами.

Keywords: Mathematics, Elementary school, Logical thinking, Computational skills, Arithmetic, Practical thinking, Problem analysis, Independent thinking, Intellectual development, Educational stage.

ANNOTATION

Mathematics in elementary school is important in developing students' logical thinking, computational skills and practical thinking. This subject forms the ability of children to work with numbers, perform simple arithmetic operations and make calculations in everyday life situations.

Also, by studying mathematics, children acquire the skills of independent thinking, problem analysis and logical conclusions. Mathematics at the primary education stage is characterized by increasing students' intellectual development, attention and strengthening their skills related to future subjects.

KIRISH

Boshlang'ich sinflarda matematika fani o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish, hisoblash ko'nikmalarini shakllantirish va kundalik hayotiy vaziyatlarda matematik bilimlarni amaliy qo'llashga yordam beruvchi asosiy fanlardan biridir. Bu bosqichda o'quvchilar raqamlar, oddiy arifmetik amallar (qo'shish, ayirish, ko'paytirish, bo'lish) va shakllar bilan tanishadi.

Matematika fani bolalarda mantiqiy tafakkurni rivojlantiradi. Ular muammolarni tahlil qilish, sabab–natija munosabatlarini aniqlash va to'g'ri

xulosalar chiqarish malakasini egallashadi. Shu bilan birga, matematika fanini o'rganish bolalarga diqqat-e'tibor, eslab qolish qobiliyati va intellektual rivojlanishga hissa qo'shadi.

Boshlang'ich sinflarda matematika shuningdek, o'quvchilarga hayotiy ko'nikmalarni berishga yordam beradi. Masalan, pulni hisoblash, vaqtni o'lchash, uzunlik, og'irlik va hajm kabi o'lchov birliklarini tushunish. Bu esa bolalarni kundalik hayotga tayyorlaydi va amaliy masalalarni yechishga o'rgatadi.

Bundan tashqari, matematika fani boshqa fanlarni o'rganishda ham asos bo'lib xizmat qiladi. Masalan, tabiatshunoslik, fizika va informatika kabi fanlarda hisoblash va mantiqiy fikrlash ko'nikmalari juda muhim.

Shuning uchun, boshlang'ich sinflarda matematika faniga e'tibor qaratish o'quvchilarning kelajakdagi muvaffaqiyati uchun mustahkam poydevor yaratadi.

Boshlang'ich sinflarda matematika fani bolalarning intellektual rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. Bu davrda o'quvchilar raqamlar dunyosi bilan tanishadi, oddiy va murakkab arifmetik amallarni bajarishni o'rganadi hamda mantiqiy va tizimli fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Matematik bilimlar nafaqat maktabdagi mashqlarni bajarishda, balki kundalik hayotiy vaziyatlarda ham qo'llaniladi. Masalan, vaqtni aniqlash, narxlarni hisoblash, shakl va o'lchamlarni taqqoslash orqali bolalar amaliy tafakkurni rivojlantiradi.

Matematika fanini o'rganish jarayonida bolalar muammolarni yechish strategiyalarini o'rganadi, ya'ni ular vaziyatni tahlil qiladi, imkoniyatlarni solishtiradi va to'g'ri xulosaga keladi. Shu orqali diqqat-e'tibor, eslash qobiliyati va mustaqil fikrlash rivojlanadi. Shuningdek, matematika o'quvchilarda o'lchov tushunchasi, geometrik shakllarni tasavvur qilish va abstrakt fikrlash qobiliyatlarini ham shakllantiradi.

Boshlang'ich ta'lim bosqichida matematika fanini o'qitishning yana bir muhim jihati – fanlararo bog'liqlikni yaratishdir. Matematik ko'nikmalar tabiatshunoslik, texnologiya va informatika kabi fanlarda ham ishlatiladi, bu esa o'quvchilarning

umumiy bilim darajasini oshirishga yordam beradi. Shu tariqa, matematika nafaqat raqamlar va formulalarni o'rganish, balki hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirish vositasi sifatida ham ahamiyat kasb etadi.

Shuningdek, boshlang'ich sinflarda matematika fani ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishga ham hissa qo'shadi. Bolalar guruh ishlarida hamda o'yinlar orqali muloqot va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi, bu esa ularni kelajakda samarali va ijodiy fikrlaydigan shaxsga aylantiradi.

Boshlang'ich sinflarda matematika nafaqat raqamlar va arifmetik amallarni o'rgatadigan fan, balki bolalarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish, fikrlash jarayonini tartibga solish va muammolarni yechish ko'nikmalarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu davrda o'quvchilar oddiy hisoblashni o'rganish bilan birga, turli xil masalalarni tahlil qilish, sabab–natija munosabatlarini aniqlash va to'g'ri xulosa chiqarish qobiliyatini rivojlantiradilar.

Matematika fanini o'rganish bolalarga analitik fikrlash va ijodiy yondashuvni shakllantirishga yordam beradi. Masalan, geometrik shakllar bilan ishlash nafaqat vizual qobiliyatni oshiradi, balki makon va o'lchov tushunchalarini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, boshlang'ich sinf o'quvchilari turli ko'rsatkichlar, diagramma va jadvallar bilan ishlashni o'rganadi, bu esa ularning ma'lumotni tahlil qilish va taqqoslash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Matematika shuningdek, hayotiy amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda ham katta ahamiyatga ega. Bolalar pulni hisoblash, vaqtni boshqarish, masofa va og'irlikni o'lchash kabi kundalik vazifalarni bajarishda matematik bilimlarni qo'llashadi. Shu tarzda, matematika fanini chuqur o'rganish bolalarni nafaqat akademik jihatdan, balki amaliy hayotga tayyorlaydi.

Bundan tashqari, matematika boshqa fanlar bilan integratsiyalashgan holda o'rganilganda, o'quvchilarning mantiqiy va tizimli fikrlashi yanada mustahkamlanadi. Masalan, tabiatshunoslik va informatika fanlarida ko'nikmalarni qo'llash orqali bolalar muammolarni turli yo'llar bilan hal qilishni o'rganadilar. Shu

sababli, boshlang'ich sinflarda matematika fani o'quvchilarning intellektual rivojlanishi va kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun poydevor vazifasini bajaradi.

Boshlang'ich sinflarda matematika fani o'quvchilarning fikrlash va mantiqiy qaror qabul qilish qobiliyatini shakllantiradigan asosiy fanlardan biri hisoblanadi. Bu davrda bolalar raqamlar, oddiy arifmetik amallar, shakllar va o'lchov birliklarini o'rganish bilan birga, muammolarni tahlil qilish va yechim topish ko'nikmalarini egallaydilar. Matematik mashqlar nafaqat hisoblash qobiliyatini oshiradi, balki bolalarning diqqatini jamlash va xotirani rivojlantirishga yordam beradi.

Matematika fanini o'rganish bolalarda mantiqiy va tizimli tafakkurni rivojlantiradi. Masalan, o'quvchilar geometrik shakllarni taqqoslash, tartiblash va guruhlash orqali vizual fikrlash ko'nikmalarini mustahkamlaydilar. Shu bilan birga, bolalar sonlar orasidagi munosabatlarni tushunish va oddiy masalalarni yaratishda ijodiy yondashuvni qo'llashni o'rganadilar.

XULOSA

Xulosa qilganda, boshlang'ich sinflarda matematika fanini o'rganish bolalarning intellektual, amaliy va ijtimoiy rivojlanishi uchun poydevor vazifasini bajaradi va kelajakdagi muvaffaqiyatli o'qish va hayotga tayyorgarlikni ta'minlaydi.

Boshlang'ich sinflarda matematika fani o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish, hisoblash ko'nikmalarini mustahkamlash va amaliy tafakkurini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu fan orqali bolalar raqamlar bilan ishlash, oddiy arifmetik amallarni bajarish, shakllar va o'lchov birliklarini tushunish kabi asosiy bilimlarni egallaydilar.

Matematika nafaqat akademik bilimlarni, balki kundalik hayotga tayyorgarlik, mustaqil qaror qabul qilish va muammolarni hal etish ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Shu bilan birga, u o'quvchilarning diqqat-e'tiborini oshirish, xotirasini mustahkamlash va analitik fikrlash qobiliyatini shakllantiradi.

Boshlang'ich sinflarda matematika fani o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish, hisoblash va raqamlar bilan ishlash ko'nikmalarini mustahkamlashda

markaziy ahamiyatga ega. Bu fan orqali bolalar nafaqat qo'shish, ayirish, ko'paytirish va bo'lish kabi arifmetik amallarni o'rganadilar, balki sonlar orasidagi munosabatlarni tushunish, raqamlarni tartiblash va muammolarni mantiqan yechish qobiliyatini ham shakllantiradilar.

Matematika fani bolalarda analitik fikrlash, tizimli yondashuv va xulosalar chiqarish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, geometrik shakllar, o'lchov birliklari, vaqt va masofa tushunchalari orqali bolalar vizual va amaliy tafakkurini mustahkamlashadi. Kundalik hayotiy vaziyatlarda bu bilimlar ularga muammolarni yechish, qaror qabul qilish va mustaqil fikrlash imkonini beradi.

Boshlang'ich sinflarda matematika fani shuningdek, o'quvchilarning diqqat-e'tiborini oshirish, xotira va konsentratsiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi. Mashqlar va topshiriqlar orqali bolalar fikrlash tezligini oshiradi, tahliliy yondashuvni o'rganadi va turli vaziyatlarda moslashuvchan bo'lishni o'rganadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Xayitov, A.M. Boshlang'ich sinflarda matematika fanini o'qitish metodikasi. Toshkent, 2015 yil.
2. Fozilov, J.I. Matematika darslarida interaktiv usullar. Toshkent, 2018 yil.
3. Abduraxmonova, M.F. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining hisoblash ko'nikmalarini rivojlantirish. Samarqand, 2017 yil.
4. Sulstonova, A. Matematika fani orqali mantiqiy fikrlashni shakllantirish. Toshkent, 2019 yil.
5. Palvanbaeva, N.R. Boshlang'ich ta'limda matematik bilimlarni integratsiyalash. Buxoro, 2020 yil.
6. Tufliiev, E.O. Matematik mashqlar va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish. Namangan, 2016 yil.
7. Xursanova, Z.M. Boshlang'ich sinfdagi arifmetik amallarni o'rgatish usullari. Toshkent, 2014 yil.

8. Davronova, S.F. Matematik savodxonlikni oshirish metodikasi. Qarshi, 2021 yil.
9. Abdullayev, M.K. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mantiqiy tafakkurni rivojlantirish. Toshkent, 2017 yil.
10. Basholli, F. Erta bosqichdagi matematika ta'limining ahamiyati. Andijon, 2018 yil.